

การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)

THE DEVELOPMENT OF A MODEL FOR ORGANIZING MUSIC LEARNING ACTIVITIES BASED ON THE CONCEPT OF MULTIPLE INTELLIGENCES TO PROMOTE LIFE SKILLS (4H) OF MUSIC MAJOR STUDENTS SRINAKARINWIROT UNIVERSITY PRASARNMIT DEMONSTRATION SCHOOL (SECONDARY)

กุลธิดา นาคะเสถียร*

*Kunthida Nakhasathien**

**โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร(ฝ่ายมัธยม)*

**Srinakharinwirot University Prasarnmit Demonstration School (Secondary)*

**Corresponding Author E-mail: tantop50@hotmail.com*

Received: October 19, 2022; Revised: December 6, 2022; Accepted: December 29, 2022

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต 2) ศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต 3) ขยายผลไปสู่ผลิตภัณธ์การณิวิชาชีพรูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรี แบ่งกระบวนการวิจัยเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้ 1. ศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร 2. การพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต 3. การหาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญาเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต 4. การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรี 5. การขยายผลรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรี 6. การสรุปและประเมินผลรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรี ผลการวิจัยพบว่า 1. ผลการพัฒนาแบบการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรี นำเสนอในรูปแบบของคู่มือในการจัดกิจกรรม 2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี พบว่า ทักษะ4H ทุกด้าน มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ ต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี พบว่า มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก 3. ผลการขยายผลไปสู่ผลิตภัณธ์การณิวิชาชีพรูในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรี พบว่า ผลการประเมินทักษะการดำรงชีวิตของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 พบว่า ทักษะ4H ทุกด้าน มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ต่อรูปแบบการจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรี มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก

คำสำคัญ: รูปแบบการจัดกิจกรรมทางด้านดนตรี, แนวคิดพหุปัญญา, ทักษะการดำรงชีวิต

ABSTRACT

The purposes of this study were to 1) develop a model of organizing music learning activities based on the concept of multiple intelligences to promote Life skills 2) study the effectiveness of the model of organizing music learning activities according to the concept of multiple intelligences to promote Life skills 3) expand the results to students teacher in organizing music learning activities. The process comprises 6 phases: 1. Studying the basic information from the document 2. Development of a model of music learning management based on the concept of multiple intelligences to promote Life skills 3. Finding the effectiveness of the model of organizing music learning activities based on the concept of multiple intelligences to promote life skills 4. Evaluation and improvement of the model of organizing music learning activities 5. Expansion of the model of organizing music learning activities 6. Summarizing and evaluating the model of organizing music learning activities. The results are as follows: 1. The results of the development of a model of music learning activities It was presented in the form of a manual for organizing activities. 2. The results of the study on the effectiveness of the music learning activities model were found that all aspects of the 4H skills were assessed at a high level and the results of the assessment of the satisfaction of the music students on the model of music learning activities found that the assessment results were at a high level. 3. The results were extended to students teacher in organizing music learning activities found that the results of life skills assessment of grade 8 students found that all aspects of 4H skills had a high level of assessment sum and the results of the satisfaction assessment of grade 8 students towards the form of organizing music learning activities found that the assessment results were at a high level.

Keywords: Model of Music Activities, Multiple Intelligences, Life Skills

บทนำ

นับตั้งแต่ปี ค.ศ.2015 ที่องค์การสหประชาชาติ ได้มีการนำเสนอวาระการประชุมเกี่ยวกับการพัฒนาโลกเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ต่อที่ประชุมสมัชชาใหญ่แห่งสหประชาชาติ เพื่อให้ประเทศสมาชิกได้ตกลงร่วมกัน ในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาโลกเพื่อความยั่งยืน ภายในปี พ.ศ.2579 หรือ ค.ศ.2030 โดยวาระดังกล่าวได้รับการตอบรับเป็นอย่างดีจากประเทศสมาชิกทั้ง 193 ประเทศ โดยประเทศไทยเป็นหนึ่งในประเทศที่ได้ลงนามรับรองวาระการพัฒนาดังกล่าว ทั้งนี้ การพัฒนาโลกเพื่อความยั่งยืนตามเป้าหมายที่ตั้งไว้ก็คือ การเสริมสร้างการมีส่วนร่วมทางสังคม การมีการศึกษาที่เท่าเทียมกัน การเสริมสร้างความร่วมมือเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและการสร้างสังคมสงบสุข ยุติธรรม ไม่แบ่งแยก ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญในการพัฒนาทางด้านสังคมและวัฒนธรรมอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างคน สร้างสังคม และสร้างชาติ เป็นกลไกหลักในการพัฒนากำลังคนให้มีคุณภาพ สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคมได้อย่างเป็นสุข ด้วยเหตุนี้ การศึกษาจึงถือว่ามีบทบาทสำคัญในการสร้างความได้เปรียบของประเทศเพื่อการแข่งขันและยืนหยัดในเวทีโลกภายใต้ระบบเศรษฐกิจและสังคมที่เป็นพลวัต โดยประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกต่างให้ความสำคัญและทุ่มเทกับการพัฒนาการศึกษาเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ของตนให้สามารถก้าวทันต่อการเปลี่ยนแปลงควบคู่กับการรักษารักษาอัตลักษณ์ของประเทศ โดยประเทศไทยได้ให้ความสำคัญกับการจัดการศึกษา ที่มุ่ง

พัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถของคนไทยให้มีทักษะความรู้ความสามารถและสมรรถนะที่สอดคล้องกับความต้องการของตลาดแรงงานและการพัฒนาประเทศ เพื่อให้คนไทยมีคุณภาพชีวิตที่ดี เป็นสังคมแห่งคุณธรรมจริยธรรม และสามารถก้าวข้ามกับดักประเทศที่มีรายได้ปานกลางไปสู่ประเทศที่พัฒนาแล้ว รองรับการเปลี่ยนแปลงของโลกทั้งในปัจจุบันและอนาคต ซึ่งสอดคล้องกับ พิตติภรณ์ สิงคราช (การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน : ออนไลน์) กล่าวว่า ปรัชญาหลัก ๆ ของแผนการศึกษาแห่งชาติมักจะเน้นเรื่องการพัฒนาคน จะเน้นการพัฒนาให้เป็นคนเก่ง ดีมีความสุข การพัฒนาครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา จะมุ่งเน้นในเรื่องการพัฒนาครูไปสู่การยกระดับคุณภาพการศึกษา การพัฒนาสังคมและสิ่งแวดล้อม ให้สังคมไทยเป็นสังคมแห่งคุณธรรมจริยธรรม และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต การพัฒนากำลังคนให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้ ภาคอุตสาหกรรมบริการ ภาคเศรษฐกิจและสังคมต่าง ๆ และการมีส่วนร่วม ทั้งในส่วนของภาครัฐเอกชน หน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

การเตรียมผู้เรียนให้พร้อมในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะต้องส่งเสริมและพัฒนาให้มีทักษะในศตวรรษที่ 21 คือ ทักษะแห่งการเรียนรู้ ทักษะการทำงานร่วมกับผู้อื่น และที่สำคัญจะต้องเป็นผู้ที่มีคุณธรรมและมีสุขภาพที่ดีและเหมาะสม ดังนั้น รัฐบาลจึงมีแนวคิดและได้กำหนดนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้เป็นแนวทางการปฏิรูปการศึกษาอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเตรียมผู้เรียนให้มีคุณสมบัติดังกล่าว โดยกำหนดกรอบเป้าหมายการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต (4H) ได้แก่ ด้านพุทธิศึกษา (Head) ด้านจริยศึกษา (Heart) ด้านหัตถศึกษา (Hand) และด้านพลศึกษา (Health) เพื่อให้เชื่อมโยงกับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 โดยการจัดกิจกรรมต้องสอดคล้องกับความสนใจและศักยภาพของผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยเฉพาะเน้นการจัดกิจกรรมกระตุ้นผู้เรียนให้ได้ค้นพบศักยภาพทางปัญญาหรือวิธีการเรียนรู้ของตนเอง ซึ่งการ์ดเนอร์ (Davis et al, 2011: 488) ได้จำแนกศักยภาพด้านปัญญาของคนไว้อย่างน้อย 8 ด้าน คือ 1. ปัญญาด้านภาษา 2. ปัญญาด้านตรรกศาสตร์และคณิตศาสตร์ 3. ปัญญาด้านมิติสัมพันธ์ 4. ปัญญาด้านการเคลื่อนไหว 5. ปัญญาด้านดนตรี 6. ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล 7. ปัญญาด้านตนเองหรือความเข้าใจตนเอง 8. ปัญญาด้านธรรมชาติ รวมกันเรียกว่าพหุปัญญา (Multiple Intelligence)

การนำหลักการทฤษฎีพหุปัญญามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ เพื่อการพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต 4 H ของผู้เรียน ถือเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ของผู้เรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้รับการพัฒนาได้เต็มตามศักยภาพตามบริบทของแต่ละบุคคล อันจะส่งผลการพัฒนาต่อยอดองค์ความรู้ความสามารถของผู้เรียนบนพื้นฐานความเป็นจริงและต่อยอดในสิ่งที่ผู้เรียนมีความโดดเด่น ส่งผลทำให้ผู้เรียนเกิดความสุขในการเรียนรู้และเป็นการตอบเจตยในการพัฒนาผู้เรียนตามแนวคิดการพัฒนาทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 โดยแท้จริง ทั้งนี้ เยอวพา เดชะคุปต์ (2545 : 6-7) ได้นำเสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทฤษฎีพหุปัญญาไว้ 5 ขั้นตอน ภายใต้ชื่อ รูปแบบ ACACAC ดังนี้

1) ขั้นลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตัวเอง (Active Learning) คือ การให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง โดยการทดลอง ค้นคว้า ในรูปแบบของการเล่นเกม การปฏิบัติการจริง การไปทัศนศึกษา การแก้ปัญหา ฯลฯ หรือการเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)

2) ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่น (Co-operation) คือ การที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการเรียนรู้มีส่วนร่วมในการเล่นการทำงานและเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นหรือจากการทำงานกลุ่ม

3) ขั้นการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (Analysis) คือ การให้ผู้เรียนได้มีโอกาสในการคิดวิเคราะห์ ประมวลผลความรู้ และประสบการณ์ของตนเอง

4) ขั้นการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructivism) การให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้ด้วยตนเองหรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้การเรียนรู้ที่มีความหมายสำหรับผู้เรียนมากกว่าการเรียนรู้โดยการท่องจำจากตำรา หรือทำแบบฝึกหัดแต่เพียงอย่างเดียว

5) ขั้นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความหมาย (Application) การเรียนรู้ที่แท้จริง คือ การที่ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหาหรือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิต

จากรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทฤษฎีพหุปัญญาทั้ง 5 ขั้นตอนที่ได้นำเสนอในข้างต้นนั้น ถือเป็นรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อันเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ โดยมุ่งส่งเสริมความถนัดของผู้เรียนและความแตกต่างระหว่างบุคคล สอดคล้องกับแนวทางการปฏิรูปการศึกษาของรัฐบาลที่ต้องการเตรียมผู้เรียนให้มีทักษะการดำรงชีวิต (4H) เป็นอย่างดี

อย่างไรก็ตามการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้ตามหลักการทฤษฎีพหุปัญญามาประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น สิ่งสำคัญที่จะต้องคำนึงถึงเป็นอันดับต้นๆ ก็คือความพร้อมของทางโรงเรียนในด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นคณาจารย์และบุคลากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะต้องมีความรู้ความเข้าใจและมีเป้าหมายร่วมกันในการพัฒนาผู้เรียน อาคารสถานที่ที่จะต้องเอื้อต่อการจัดการเรียนรู้อันหลากหลาย รวมถึงสื่อและเทคโนโลยีทางการจัดการเรียนรู้ที่จะต้องมีความทันสมัยและสนองต่อความต้องการของผู้เรียนได้เป็นอย่างดี ด้วยเหตุนี้ จึงเป็นเหตุผลหลักที่ทำให้โรงเรียนหลายแห่งที่นำแนวคิดตามหลักการทฤษฎีพหุปัญญาไปใช้ในการจัดการเรียนรู้แล้วไม่ประสบผลสำเร็จตามที่คาดหวังไว้

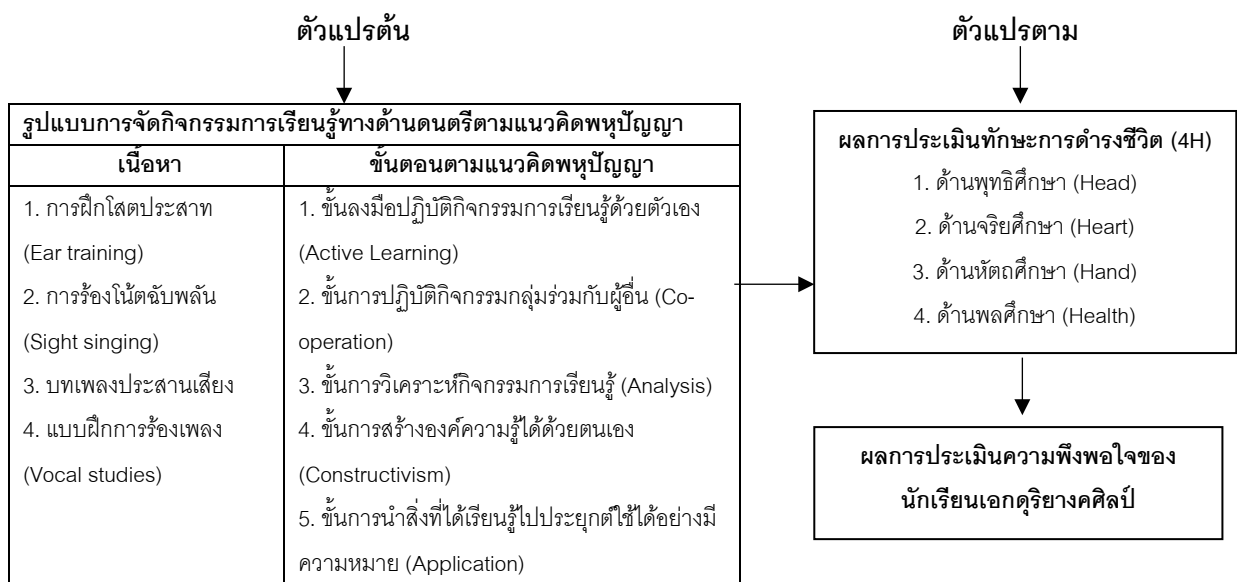
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ถือเป็นโรงเรียนต้นแบบทางด้านจัดการเรียนรู้ในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานของประเทศไทย เป็นโรงเรียนที่ก่อตั้งขึ้นตามพันธกิจของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อใช้เป็นแหล่งฝึกประสบการณ์วิชาชีพครู (Lab School) จึงทำให้โรงเรียนมีความพร้อมในทุกด้าน ภายใต้การสนับสนุนจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ โดยทางโรงเรียนได้ยึดหลักการจัดการเรียนรู้ที่หลากหลาย ตามหลักการทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple Intelligences) ทั้ง 8 ด้าน อันทำให้แผนการเรียนวิชาเอกในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายมีมากถึง 29 สาขา ซึ่งก็รวมถึงวิชาเอกดุริยางคศิลป์ ที่ถือเป็นหนึ่งใน 8 ด้าน ตามหลักการทฤษฎีพหุปัญญาด้วย สำหรับวิชาเอกดุริยางคศิลป์ เป็นสาขาวิชาที่เปิดการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย เพื่อเตรียมความพร้อมให้นักเรียนมีพื้นฐานความรู้ด้านทฤษฎีดนตรีและการปฏิบัติดนตรี เพื่อการศึกษาต่อในแขนงวิชาดนตรีระดับอุดมศึกษาและการประกอบอาชีพที่เกี่ยวข้องกับดนตรีในอนาคต โดยตลอดระยะเวลาการศึกษาตามหลักสูตร นักเรียนจะต้องเรียนวิชาวิชาเอกดุริยางคศิลป์ ทั้งหมด 34 หน่วยกิต และเลือกเรียนวิชาปฏิบัติเครื่องมือนอก 1 เครื่องมือนอกตามความถนัด โดยเกณฑ์การจบการศึกษา นักเรียนจะต้องเรียนวิชาเอก ให้ครบทั้ง 31 วิชา รวมทั้งหมด 34 หน่วยกิต นอกจากนี้ จะต้องสอบให้ผ่านทฤษฎีดนตรีอย่างน้อยเกรด 4 ของสถาบันดนตรี Trinity หรือเทียบเท่าเพื่อให้ได้ระดับมาตรฐานสากล รวมถึงจะต้องมีการจัดการแสดงดนตรีของตนเองอย่างน้อย 3 ครั้ง ซึ่งทั้งหมดที่กล่าวมาถือเป็นความท้าทายของทั้งอาจารย์ผู้สอนและผู้เรียนที่จะต้องพัฒนาตนเองให้ทันต่อกระบวนการเรียนรู้ใหม่ ๆ อยู่เสมอ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้เป็นไปตามมาตรฐานการเรียนรู้ที่หลักสูตรได้กำหนดไว้ ซึ่งจากการสังเกตตลอดช่วงที่ผ่านมาพบว่า นักเรียนขาดอิสระในการเรียนรู้และการทำกิจกรรมร่วมกับกลุ่มเพื่อน และที่สำคัญนักเรียนขาดแรงจูงใจในการเรียนรู้เพื่อสร้างสรรค์และค้นหาตนเอง เพราะมีความเบื่อหน่ายกับรูปแบบการเรียนรู้เดิม ๆ ส่งผลทำให้บรรยากาศการเรียนรู้ในชั้นเรียนเป็นการเรียนรู้แบบช่วยเหลือตนเองมากกว่าการเรียนรู้แบบร่วมมือกัน ซึ่งปัญหาดังกล่าวถือเป็นเรื่องที่สำคัญ เพราะเป็นปัญหาที่จะส่งผลในระยะยาวทำให้นักเรียนขาดทักษะในการดำรงชีวิต ไม่สอดคล้องกับความต้องการของสังคมไทยและสังคมโลก ที่ได้มีการระบุไว้ในเป้าหมายของการพัฒนาโลกเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Development Goals : SDGs 2030) ที่ได้ตั้งไว้

จากความสำคัญและปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ด้วยเพราะเห็นว่าการจัดการเรียนรู้ตามทฤษฎีปัญญาจะส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนและสามารถปรับวิธีการสอนของอาจารย์ผู้สอนให้มีความหลากหลายน่าสนใจ อันจะช่วยทำให้ผู้เรียนเกิดเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ ไม่เกิดความเบื่อหน่าย เกิดความสุขในการเรียนรู้และส่งผลต่อคุณภาพการเรียนรู้ในทุกด้าน อันเป็นเป้าหมายสำคัญในการพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะการดำรงชีวิต (4H) เพื่อเตรียมพร้อมในโลกที่มีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
2. เพื่อศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา เป็นการส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม)
 - 2.1 ผลการประเมินทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางค์
 - 2.2 ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ ต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา
3. เพื่อขยายผลไปสู่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ในการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีในทุกระดับชั้น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีการดำเนินการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2564 เลือกเจาะจง จำนวน 35 คน

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัย

เนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยเป็นวิชาขับร้องประสานเสียงของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 วิชาเอกดุริยางคศิลป์ ประกอบไปด้วย 1. การฝึกโสตประสาท (Ear training) ฟังเสียงจากเปียโนแล้วร้องตามเสียงและจังหวะให้ถูกต้อง 2. การร้องโน้ตฉับพลัน (Sight singing) 3. บทเพลงประสานเสียง ขับร้องเพลงประสานเสียง 2 แนว 4. แบบฝึกการร้องเพลง (Vocal studies) ร้องโน้ตด้วยสระต่าง ๆ

วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้แบ่งกระบวนการวิจัย ออกเป็น 6 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 การศึกษาข้อมูลพื้นฐานจากเอกสารและงานวิจัย เพื่อศึกษาและรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) และทำการวิเคราะห์สังเคราะห์ข้อมูลตามกระบวนการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) เพื่อให้ได้ค้นพบแนวคิดและข้อมูลต่าง ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรี

ขั้นตอนที่ 2 การพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) จัดทำร่างรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) โดยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาดำเนินการจัดทำ ซึ่งร่างประกอบด้วย 1. หลักการและเหตุผล 2. จุดมุ่งหมาย 3. เนื้อหาสาระและกิจกรรมการเรียนรู้อาจารย์ 4. การวัดและประเมินผล เมื่อได้ร่างรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) จึงนำไปตรวจสอบคุณภาพเพื่อตรวจสอบความถูกต้องและความสมบูรณ์โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 4 ท่าน และนำข้อเสนอแนะต่าง ๆ มาดำเนินการปรับปรุงแก้ไข เพื่อให้ได้รูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีมีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

ขั้นตอนที่ 3 การหาประสิทธิภาพของรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) เป็นการนำเอารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ไปทดลองใช้จริงกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้กำหนดไว้เพื่อวัดผลการประเมินทักษะการดำรงชีวิต (4H) และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H)

ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและปรับปรุงรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) เป็นการนำผลจากข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้มาดำเนินการพิจารณาพร้อมตรวจสอบความถูกต้อง เพื่อนำไปสู่การขยายผลไปสู่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูต่อไป

ขั้นตอนที่ 5 การขยายผลรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีเพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) เป็นการนำผลจากข้อมูลที่ได้จากการทดลองใช้ที่ตรวจสอบความถูกต้องเรียบร้อยแล้วขยายผลไปสู่นิสิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูในการจัดการเรียนรู้อาจารย์ทางด้านดนตรีเพื่อเป็นการขยายองค์ความรู้สู่ชั้นเรียนโดยอันจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการดำรงชีวิต 4 ด้านของนักเรียนอย่างแท้จริง

ขั้นตอนที่ 6 การสรุปและประเมินผลรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) เป็นการวิเคราะห์ผล สรุป อภิปราย และเสนอข้อค้นพบแก่ผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นแนวทางพัฒนาต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย มีดังนี้

1. แบบสอบถามการประเมินผลทักษะในการดำรงชีวิต 4 ด้านของผู้เรียน ซึ่งแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้
 - ตอนที่ 1 เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนบุคคล ข้อคำถามมีลักษณะเป็นแบบเติมคำตอบ
 - ตอนที่ 2 เป็นข้อคำถามแบบประเมินทักษะชีวิต มีจำนวน 30 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ
2. แบบสอบถามประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ ต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) เป็นข้อคำถามความคิดเห็นของนักเรียนมีจำนวน 10 ข้อ ข้อคำถามมีลักษณะเป็นมาตราประมาณค่า 5 ระดับ

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยสามารถสรุปรายละเอียดตามวัตถุประสงค์ของโครงการวิจัยได้ ดังนี้

1. ผลการพัฒนาแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ซึ่งนำเสนอในรูปแบบของคู่มือในการจัดกิจกรรม ประกอบด้วย 1. คำชี้แจงในการใช้คู่มือ ประกอบไปด้วย หลักการและเหตุผล, วัตถุประสงค์และส่วนประกอบของคู่มือ 2. ความรู้พื้นฐานสำหรับครูและอาจารย์เกี่ยวกับทฤษฎีพหุปัญญาและทักษะการดำรงชีวิต วัตถุประสงค์เพื่อให้ครูอาจารย์มีความรู้เกี่ยวกับทฤษฎีพหุปัญญา และทักษะการดำรงชีวิตและเพื่อให้ครูอาจารย์นำความรู้ไปประยุกต์ใช้กับกิจกรรมการเรียนรู้ 3. กิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางด้านพหุปัญญา ให้ผู้เรียนเกิดความสนุกสนานในการเรียนมากขึ้นและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิต โดยดำเนินการจัดกิจกรรมสัปดาห์ละ 1 ครั้ง 2 คาบ รวมเวลา 90 นาที เป็นระยะเวลา 8 ครั้ง ซึ่งเนื้อหาประกอบด้วย 1. การฝึกสอดประสาท (Ear training) ฟังเสียงจากเปียโนแล้วร้องตามเสียงและจังหวะให้ถูกต้อง 2. การร้องโน้ตฉับพลัน (Sight singing) 3. บทเพลงประสานเสียง ขับร้องเพลงประสานเสียง 2 แนว 4. แบบฝึกการร้องเพลง(Vocal studies) ร้องโน้ตด้วยสระต่าง ๆ ซึ่งแต่ละกิจกรรมมีการพัฒนาทักษะ 4H ทั้งหมด 4. การประเมินผลทักษะในการดำรงชีวิต 4 ด้านของผู้เรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินประกอบด้วยแบบประเมินทักษะชีวิตสำหรับนักเรียนเอกดุริยางค์ มัธยมศึกษาปีที่ 5 และแบบประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ ต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต

2. ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) แบ่งเป็นผลการประเมินทักษะการดำรงชีวิต ของนักเรียนเอกดุริยางค์ ซึ่งเป็นนักเรียนประเมินตนเองและอาจารย์เป็นผู้ประเมิน พบว่า ทักษะการดำรงชีวิตทุกด้าน มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ ต่อรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต พบว่า ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก

3. ผลการขยายผลไปสู่ผลิตฝึกประสบการณ์วิชาชีพครูของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ในการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีในทุกระดับชั้น ซึ่งจากการขยายผล พบว่า ผลการประเมินทักษะการดำรงชีวิต ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เลือกเรียนวิชาเพิ่มเติมเลือก (ขับร้องประสานเสียง) แบ่งเป็นนักเรียนประเมินตนเองและอาจารย์เป็นผู้ประเมิน พบว่า ทักษะการดำรงชีวิตทุกด้าน มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เลือกเรียนวิชาเพิ่มเติมเลือก (ขับร้องประสานเสียง) ต่อรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต พบว่า ด้านรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต มีผลรวมการประเมินอยู่ในระดับมาก

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ผู้วิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลได้ ดังนี้

ผลการพัฒนารูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่า กิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรี มีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริมความสามารถทางด้านพหุปัญญา ให้ผู้เรียนเกิดความสุขสนุกสนานในการเรียนมากขึ้นและส่งเสริมให้นักเรียนมีทักษะการดำรงชีวิต (4H) โดยในกิจกรรมทั้งหมดนักเรียนได้รับการพัฒนาทักษะ 4H ครบทุกข้อ ซึ่งสอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ (ไม่ปรากฏ : 4) ที่ได้กล่าวว่าการจัดกิจกรรมลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ แบบทักษะการดำรงชีวิต 4H จะต้องครอบคลุมหลักองค์ 4 แห่งการศึกษา ได้แก่ ด้านพุทธิศึกษา ด้านจริยศึกษา ด้านหัตถศึกษาและด้านพลศึกษา การจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีทั้ง 8 ครั้ง มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับทฤษฎีพหุปัญญา ดังที่ ทิศนา ขัมมณี (2560 : 89 - 90) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามรูปแบบพหุปัญญา มีกระบวนการเรียนการสอน 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 2 ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ขั้นที่ 3 ผู้เรียนสามารถวิเคราะห์การเรียนรู้ ขั้นที่ 4 ผู้เรียนสามารถสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ขั้นที่ 5 ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้ในชีวิตจริง

ผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) พบว่า ทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ที่นักเรียนประเมินตนเองและครูเป็นผู้ประเมินมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากทั้งหมดทั้ง 4 ด้าน เนื่องจากผู้วิจัยใช้วิธีการออกแบบการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับองค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย (2560 : 20) โดยมีขั้นตอนวิธีการออกแบบการเรียนการสอนดังนี้ 1. เป็นกิจกรรม Active Learning ผู้เรียนเป็นผู้ปฏิบัติและเรียนรู้เต็มศักยภาพ 2. เป็นกิจกรรมที่เป็นลำดับขั้นตอนมุ่งเน้นให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ ความรู้ ทักษะ เจตคติในเนื้อหาสาระตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด 3. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ตามลำดับขั้นตอนที่ออกแบบไว้ 4. สังเกต ตรวจสอบผลการเรียนรู้และสังเกตพฤติกรรมการใช้ทักษะชีวิตของผู้เรียนระหว่างปฏิบัติกิจกรรม 5. ใช้ชุดคำถาม R - C - A ถามผู้เรียนให้ผู้เรียนคิด พุด แสดงความคิดเห็น 6. ตรวจสอบ เติมเต็มแนวคิดที่ถูกต้อง เหมาะสมและใช้ได้จริงในโอกาสต่อไป สรุปชื่นชมให้กำลังใจ และการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนเอกดุริยางคศิลป์ ต่อรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดพหุปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) พบว่า ด้านรูปแบบการจัดการจัดกิจกรรมการเรียนรู้และด้าน

ประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับรุ่งทิพา จันทน์วัฒนวงศ์ (2563 : 185-186) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนากิจกรรมฐานการเรียนรู้ปัญญาต่อการพัฒนาทักษะ 4H ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ พบว่า ผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนต่อกิจกรรมฐานการเรียนรู้ปัญญาต่อการพัฒนาทักษะ 4H ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้ นักเรียนมีความพึงพอใจในภาพรวมอยู่ในระดับมากและมีความพึงพอใจในระดับมากที่สุด 8 ฐานการเรียนรู้

ผลการขยายผลไปสู่สถิติที่พึงประสงค์การนิเทศวิชาชีพครูของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร (ฝ่ายมัธยม) ในการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้วิชาดนตรีในทุกระดับชั้น พบว่า ทักษะการดำรงชีวิต (4H) ของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เลือกเรียนวิชาเพิ่มเติมเลือก (ขั้วร้องประสานเสียง) โดยนักเรียนประเมินตนเองและครูเป็นผู้ประเมินมีผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุดทั้ง 4 ด้าน ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีด้านบนแล้ว สิ่งหนึ่งที่ทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด คือ การจัดการเรียนรู้ทางด้านดนตรีโดยใช้ทฤษฎีการเรียนรู้มาประยุกต์ใช้ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกใช้ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม (Behaviorism) ซึ่งสอดคล้องกับธวัช สุทธิจิตต์ (2541: 81-90) กล่าวว่า ทฤษฎีการเรียนรู้กลุ่มพฤติกรรมนิยม เป็นการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ เมื่อใช้สิ่งเร้าเป็นตัวชี้แนะหรือจูงใจให้ผู้เรียนแสดงพฤติกรรมที่ต้องการออกมา สิ่งที่สามารถนำมาปรับใช้ในการเรียนการสอนดนตรี คือ การเรียนการสอนดนตรี ครูควรให้การเสริมแรงกับผู้เรียน เมื่อผู้เรียนปฏิบัติตามสิ่งที่ผู้สอนมุ่งหวังไว้ และการเรียนการสอนดนตรี ครูควรคำนึงถึงตัวผู้เรียนเป็นสำคัญ ทั้งทางด้านเนื้อหาและกิจกรรมการเรียนการสอน ควรให้ผู้เรียนมีโอกาสฝึกฝนสิ่งนั้น ๆ เสมอๆ พยายามให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยตนเอง และผลการประเมินความพึงพอใจของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 ที่เลือกเรียนวิชาเพิ่มเติมเลือก (ขั้วร้องประสานเสียง) ต่อรูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) ด้านรูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากกิจกรรมตามแนวคิดทฤษฎีปัญญา เพื่อส่งเสริมทักษะการดำรงชีวิต (4H) โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งนอกจากจะสอดคล้องกับผลการศึกษาประสิทธิผลของรูปแบบการจัดการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีด้านบนแล้ว สิ่งหนึ่งที่ทำให้ผลการประเมินอยู่ในระดับมากที่สุด อาจเป็นเพราะผู้วิจัยใช้แนวคิดในการพัฒนากิจกรรมให้มีเนื้อหาที่เข้าใจได้ง่าย สนุกสนานและกระตุ้นความสนใจของผู้เรียน ทำให้ผู้เรียนมีความพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมในระดับมากที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับธวัช สุทธิจิตต์ (2560 : ๗) ได้ศึกษาเรื่อง การพัฒนารูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสานตามหลักทักษะชีวิต 4H เพื่อให้ได้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์ พบว่า ผลการหาความพึงพอใจของนักศึกษาที่เรียนด้วยบทเรียนตามรูปแบบการจัดการจัดการเรียนรู้ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านชุดกิจกรรมการเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยสูงสุดรองลงมา คือ ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากบทเรียนตามรูปแบบการจัดการจัดการการเรียนรู้ตามหลักทักษะชีวิต 4H และด้านเว็บไซต์ส่งเสริมการเรียนรู้เช่นเดียวกัน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำคู่มือไปใช้

1. กิจกรรมการเรียนรู้ทางด้านดนตรีในคู่มือสามารถปรับเปลี่ยนเนื้อหาได้ตามเหมาะสม
2. ครูควรจะปฏิบัติกิจกรรมซ้ำ ๆ เพื่อให้เกิดทักษะชีวิต (4H) อย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการประยุกต์ใช้กับการจัดการกิจกรรมการเรียนรู้ในการพัฒนารูปแบบทักษะชีวิตของนักเรียนในทุกระดับชั้นและในวิชาอื่น ๆ

บรรณานุกรม

- ณรุทธ์ สุทธิจิตต์. (2541). *จิตวิทยาการสอนดนตรี*. พิมพ์ครั้งที่ 1. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ทีศนา เขมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน องค์ความรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ*. กรุงเทพฯ : สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธัญฐา รัตนพันธ์. (2561, สิงหาคม). *การพัฒนารูปแบบการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบผสมผสานตามหลักทักษะชีวิต 4H เพื่อให้ได้คุณลักษณะบัณฑิตที่พึงประสงค์ของนักศึกษาคณะครุศาสตร์*. วารสารมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์. 5 (ฉบับพิเศษ)
- พิติภรณ์ สิงคราช. *การศึกษาไทยในยุคปัจจุบัน*. (ออนไลน์). สืบค้นเมื่อ 12 ธันวาคม 2565, จาก <http://pittiporn-ja-o.blogspot.com/2010/05/ek.html>
- เยาวพา เตชะคุปต์. (2544). *การพัฒนาทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย เรื่อง "ทฤษฎีการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย"*. (เอกสารประกอบการอบรมเชิงปฏิบัติการ.) ณ หอประชุมใหญ่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่ 25 - 27 ตุลาคม 2544.
- รุ่งทิวา จันทน์วัฒนวงษ์. (2563, มกราคม - มีนาคม). *การพัฒนากิจกรรมฐานการเรียนรู้พัฒนาทักษะ 4H ของนักเรียนระดับประถมศึกษาตามนโยบายลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้*. วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. 14 (1), 185-186.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กระทรวงศึกษาธิการ. (ไม่ปรากฏ). *คู่มือบริหารจัดการเวลาเรียน "ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้"*.
- องค์การยูนิเซฟ ประเทศไทย. (2560). *ทักษะชีวิต รหัสครูศตวรรษที่ 21 การจัดการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะชีวิตแห่งศตวรรษที่ 21*.
- Davis, K., Christodoulou, J., Seider, S., & Gardner, H. (2011). *Cambridge Handbook of Intelligence*. New York: Cambridge University Press.